

D E C I Z I E

14 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecătorii: Maria Ghervas, Iurie Bejenaru

Iuliana Oprea și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de către Șova Ion și avocatul Dariev Boris, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Dariev Boris în interesele lui Șova Ion împotriva Anetei Saca cu privire la rezoluțiunea contractului de împrumut, încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, la acțiunea reconvențională depusă de Saca Aneta împotriva lui Șova Ion cu privire la declararea nulă a recipisei de împrumut și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2016, prin care s-a admis apelul declarat de Saca Aneta, s-a casat hotărârea Judecătoriei Orhei din 21 iulie 2014 și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunilor

c o n s t a ț ă:

Prin mandatul nr.0159841 din 14 martie 2013 avocatul Dariev Boris a fost împuternicit de Șova Ion să-i acorde asistență juridică cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată, de a ataca hotărârea judecătorească etc. (f.d.29).

La 14 martie 2013 avocatul Dariev Boris a depus în interesele lui Șova Ion cerere de chemare în judecată împotriva Anetei Saca cu privire la rezoluțiunea contractului de împrumut, încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată avocatul Dariev Boris a indicat că în perioada lunilor noiembrie – decembrie 2012 Saca Aneta a împrumutat de la Șova Ion suma de 47385 lei și s-a obligat pînă la 15 februarie 2013 să restituie parțial datoria, iar restul pînă la finele anului 2013.

La 13 ianuarie 2013 Saca Aneta a scris în prezența martorului Botnari Liudmila recipisă că a împrumutat de la Șova Ion suma de 47385 lei.

Pînă la 15 februarie 2013 Saca Aneta nu a restituit lui Șova Ion împrumutul, iar în prezent refuză să vorbească cu reclamantul comunicându-i că nu poate să restituie datoria.

Cere avocatul Dariev Boris rezoluțiunea contractului de împrumut încheiat între Șova Ion și Saca Aneta la 13 ianuarie 2013, încasarea de la Saca Aneta în beneficiul lui Șova Ion datoria în mărime de 47385 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 2800 lei.

La 22 aprilie 2013 Saca Aneta a depus acțiune reconvențională împotriva lui Șova Ion cu privire la declararea nulă a recipisei de împrumut și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reconvenționale Saca Aneta a indicat că nu a împrumutat de la Șova Ion bani.

Litigiul iscat se datorează că a lucrat în calitate de manager vânzări la întreprinderea individuală „Ion Șova”, fondatorul și conducătorul căreia este Șova Ion fiind învinuită de acesta că a comis neajuns la magazin, însă nu este adevărat.

Șova Ion neavând probe că a comis neajunsul pretins și contract de răspundere materială deplină, la 16 ianuarie 2013 și nu la 13 ianuarie 2013 cu ajutorul prietenilor din organele de poliție a fost impusă să scrie în incinta Comisariatului de Poliție raionul Orhei recipisă.

Fiind supusă violenței psihice de către colaboratorii de poliție exprimate prin strigăte, amenințări, de frică să nu fie privată ilegal de libertate a scris recipisă că a împrumutat de la Șova Ion suma de 47385 lei.

Șova Ion cunoștea că nu i-a dat cu împrumut bani, însă a urmărit scopul de a legifera pretențiile cu privire la pretinsul neajuns comis, în lipsa unui act de inventariere.

Recipisa întocmită este un act juridic fictiv, simulat și urmează a fi declarată nulă de către instanța de judecată.

Cere Saca Aneta declararea nulă a recipisei de împrumut de la Șova Ion, încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.19-20 vol.I).

Prin hotărârea Judecătorei Orhei din 21 iulie 2014 s-a admis acțiunea inițială și s-a respins acțiunea reconvențională.

S-a încasat de la Saca Aneta în beneficiul lui Șova Ion datoria în baza recipisei din 13 ianuarie 2013 în mărime de 47385 lei, taxa de stat în mărime de 1421, 55 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 2500 lei (f.d.108, 112-113 vol.I).

La 20 august 2014 Saca Aneta a depus apel nemotivat, iar la 20 februarie 2015 apel motivat împotriva hotărârii Judecătorei Orhei din 21 iulie 2015 (f.d.116, 147-149 vol.I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 21 ianuarie 2016 a admis apelul declarat de Saca Aneta, a casat hotărârea Judecătorei Orhei din 21 iulie 2014 și a emis o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunile (f.d.191-198 vol.I).

Prin mandatul nr.0402213 din 20 mai 2016 avocatul Dariev Boris a fost împuternicit de Șova Ion să-i acorde asistență juridică cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească etc. (f.d.1 vol.II).

La 18 iulie 2016 Șova Ion și avocatul Dariev Boris au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2016 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului au invocat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar probele administrate.

Recipisa scrisă de Saca Aneta este un contract de împrumut și sunt aplicabile normele cu privire la actul juridic.

Procuratura raionului Orhei în rezultatul examinării plângerii Anetei Saca cu privire la acțiunile ilegale a inspectorului Inspectoratului de Poliție Orhei Bosîi Tudor,

a stabilit că recipisa a fost scrisă de intimată în alt loc decât în incinta Inspectoratului de Poliție Orhei și aceasta personal a prezentat-o inspectorului pentru a fi anexată la materialele cauzei.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 23 decembrie 2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2014 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 10 septembrie 2014, s-a respins acțiunea Anetei Saca împotriva întreprinderii individuale „Ion Șova” cu privire la recunoașterea ilegală a concedierii, încasarea salariului pentru lipsa forțată și restanțelor salariale.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat în limitele invocate pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Șova Ion și avocatul Dariev Boris urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 21 ianuarie 2016 (f.d.191-198 vol.I).

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 21 ianuarie 2016, avocatul Dariev Boris a fost prezent la pronunțarea dispozitivului deciziei (f.d.1188-190 vol.I).

La 11 februarie 2016 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 21 ianuarie 2016 (f.d.199 vol.I).

La 26 februarie 2016 Curtea de Apel Chișinău a remis dosarul la Judecătoria Orhei (f.d.200 vol.I).

Dosarul a fost înregistrat la Judecătoria Orhei la 26 februarie 2016.

La 05 mai 2016 Șova Ion s-a adresat Judecătoriei Orhei cu cerere solicitând eliberarea hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel (f.d.201 vol.I).

La 20 mai 2016 Șova Ion și avocatul Dariev Boris au primit contra semnătură copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2016 (f.d.201 vol.I, coperta dosarului).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art.10 alin.(1) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau

de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În conformitate cu art.56 alin.(3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin.(1) Codul de procedură civilă prevede că părțile sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Contrar acestor prevederi legale, Șova Ion și avocatul Dariev Boris nu au depus diligență necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

Șova Ion și avocatul Dariev Boris cunoscând despre ședința de judecată a instanței de apel din 21 ianuarie 2016 au avut termen suficient pentru a se interesa de soarta dosarului.

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Curtea Constituțională în decizia nr.56 din 06 septembrie 2016 a reținut că instituirea unor termene servește unei mai bune administrări a justiției, precum și necesității aplicării și respectării drepturilor și garanțiilor procesuale ale părților. Obligația părților de a-și exercita drepturile în termenele stabilite de lege dau conținut

ordinii de drept și reprezintă expresia celerității și fermității în ceea ce privește procedura de executare a hotărârilor judecătorești.

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În favoarea concluziei enunțate se invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care consacră unul din principiile fundamentale ale preeminenței dreptului, securitatea raporturilor juridice (a se vedea hotărârea Pîrnău și alții vs. Moldova din 31 ianuarie 2012).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că Șova Ion și avocatul Dariev Boris au depus cererea de recurs cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 Codul de procedură civilă, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca tardiv, fără a se pronunța asupra fondului.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), alin.(3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Șova Ion și avocatul Dariev Boris ca fiind tardiv.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan